

[Poul Thomsen.]

få virkelig betydning, må de ikke lægges i afkroge af landet som f. eks. Sandmosen, men de må gøres attraktive ved deres beliggenhed og ved, at det gøres til en belønning for de bedste, at de får uddannelsesmuligheden. Det må ikke være en slags administrativ frihedsberøvelse.

Jeg har endnu nogle bemærkninger om ungdommens muligheder for uddannelse og anbringelse på arbejdsmarkedet, denne gang til den højtærede forsvarsminister, idet jeg beder ministeren om at se lidt nærmere på mathordningen. Vi er vist alle klar over, at den faste kerne i hæren er en bydende nødvendighed, og at den sikkert skal udvikles endnu mere. Mathordningen er sådan set fortrinlig, men jeg har et indtryk af, at det er gået den som den eksamensfri mellemskole, at den ikke er blevet rigtigt estimeret. Matherne er ikke menige, heller ikke befalingsmænd; men det værste er, at de heller ikke kan anvendes eller rettere sagt ikke bliver anvendt, når de forlader tjenesten. Grunden er den, at deres uddannelse ikke anerkendes, hverken i erhvervslivet eller af fagforeningerne, hverken af stat eller kommune, ved ansættelser. De kommer ud med en forholdsattest, men de har ikke en anbefaling, for hæren giver ikke anbefalinger.

Det er af betydning for hæren, at de bedste melder sig til denne frivillige tjeneste; men de bedste melder sig kun, hvis det kan føre til en fremtid. Derfor må det være hærens pligt at finde frem til en uddannelse, hvor hærens tarv vel er det primære, men hvor også de unges fremtid tilgodeses. Hæren må give en anbefaling, en sigende udtalelse ved afgang, og hæren må sætte sig i forbindelse med arbejdsgiverkredse og opfordre dem til at tage sagen op, ligesom stat og kommune må opfordres til at tage et særligt hensyn til disse unge ved ansættelser.

Må jeg til slut vende mig til den højtærede socialminister, der jo administrerer det største budget på finansloven, og som derudover står som igangsætter af hele det sociale arbejde, der gøres også i kommunerne. Jeg hilser med tilfredshed, at der gennem lovforslaget om oprettelse af et socialforskningsinstitut gives os lejlighed til at drøfte de sociale problemer. Men lad

mig, for at der ikke skal være nogen misforståelse, samtidig sige, at jeg finder opbygningen af instituttet ganske forfejlet — det vil jeg gøre mine bemærkninger om i udvalget. Det, vi trænger til, er at finde frem til en prioritetsorden på de sociale områder, og her må det være sådan, at åndssvageforsorgen nu kommer i første række. I 102 år har vi haft en særlig ordning for de åndssvage, meget er der sket, og meget er blevet forbedret gennem årene, men særlig krigstiden har sat os langt tilbage, og presset bliver større og større. I dag er der 2 100, der venter på at komme på en institution; der er brug for yderligere henved 3 000 pladser i eksterntatskoler, hvor der i øjeblikket kun er plads til ca. 1 400 børn, og der er et vældigt krav om børnehaver, fritidshjem og beskæftigelsesforanstaltninger til de evnesvage. Derfor må det ikke forundre, at der i den sidste tid har ligget og i fremtiden vil komme til at ligge en række krav fra åndssvageforsorgen på finansudvalgets bord. Vi kan ikke tale om social forståelse og høj standard, så længe vi har de nuværende forhold med op til 60 mennesker på en enkelt sovesal med elendige sanitetsforhold, gamle bygninger o. s. v. Anmodninger om en ændring af alt dette vil komme til finansudvalget, og det, at der findes en åndssvageforsorgskommission eller planerne om et socialt forskningsinstitut, må ikke stille sig hindrende i vejen for en udbygning her.

Jeg vil gerne sige til den højtærede socialminister, at der i forældre kredse er et udbredt ønske om, at deres små og store børn kan komme ind under invalidelovgivningens regler. Dette er ikke et spørgsmål om penge af betydning, for i de fleste tilfælde er satsene oppe omkring invalidepensionen, men det er et spørgsmål om social placering. Der er forskellige problemer, som skal afklares om den formelle side af sagen, men det ville utvivlsomt glæde forældrene, om den højtærede minister ville udtale, at man med det samme kan udbetale hjælpen med invalidepensionens beløb, og at man vil være villig til at gennemføre den formelle ændring meget hurtigt.

Jeg ved godt, at jeg har talt mig varm ved tanken på de åndssvage, for jeg vedkender mig, at denne gruppe mennesker er kommet til at stå mit hjerte nær. Andre har